

- dubitandi fuit: nam Sarracenus absol-
vebatur ex effectu baptismatis, qui non
egreditur ipsius personam; & sic dispo-
sicio nostræ legis, pœnam flagellationis
imponens feminae quæ passâ fuit à Sar-
raceno cognosci, exequenda videbatur,
quia respectu illius nulla erat causa rem-
peranda seu remittenda pœnæ. Cui
dubitationi responderi potest cum Ul-
pian. in leg. denunciaste 17. §. quaritur. ff.
ad leg. Jul. de adulter. ibi: expectabit igi-
tur mulier sententiam de adultero latam,
si absolutus fuerit, mulier per eum vincet.
Quod singulariter cautum est in crimi-
ne adulterii contra regulam generalem
quod sententia in causa unius socii, in
criminalibus alteri neque prodest, ne-
que præjudicat, ut notant Bartolus, in
d. Text. num. 2. Hostiensis, in summa, rub.
de adulter. §. qualiter in accusatione, n. 5.
Farinac. quest. 141. num. 108. Ant. Mat-
thaus, dict. lib. 48. tit. 3. cap. 4. num. 16.
- 19 Si enim commixtio infidelis cum fide-
licem adulterii obtinet, & eisdem re-
guli judicatur, Text. in dict. leg. ne quis
Christianam 6. C. de Judeis, cum aliis no-
tatis, supra num. 3. clarè sequitur quod
absolutio Sarraceni in nostra specie mu-
lierculæ prodesse debet, ratione con-
nectatis criminis tanquam si ab initio
habitus coitus fuisset cum viro ejusdem
religionis, & sic decrevit Aula senten-
tiâ diei 23. Januarii 1663.

CONTROVERSIA LVII.

De stupratore puella, qui judicio pen-
dente aliam dolosè duxerat ad
vitandam pœnam ducendi, aut
dotandi.

SUMMARIUM.

- 1 Facti species enarratur.
- 2 Pœna stupri hodie arbitraria est, ex
communi judiciorum praxi.
- 3 Stuprum paratum suasionibus, blandi-
tiis, & fallacibus machinationibus
violentum reputatur.
- 4 Plus est persuadere, quam cogere ad
malum.
- 5 Stuprum committens persuasionibus,
teneatur pœna stupri violenti.
- 6 Stuprum violentum pœna mortis natu-
ralis puniendum.

- 7 Stupri reus si non habet in ære, luat in
corpore.
- 8 Stupri pœna aggravari debet in eo, qui
dolosè cum alia contrahit matrimo-
nium.
- 9 Stupri pœna de jure communi, est sus-
tigationis, & deportationis.
- 10 Pœna aggravanda est, quoties factum
tendit in fraudem judicii.
- 11 Fraudibus non est indulgendum.
- 12 Arbitrium iniquè non extenditur, dum
adeest lex pœnam extensam statuens.
- 13 Pœna arbitraria juxta æquitatem ca-
nonicam in hoc crimine communi usu
approbatur.
- 14 Pœna stupri inducitur per leg. 1. §. fin.
ff. de extr. crim. profusus antiquata
est.
- 15 Stuprum violentum solum est illud, quo
vis infertur corpori.
- 16 Fraus in stupro aggravat pœnam citra
mortem.
- 17 Minor viginti quinque annis mitius
punendus, nisi in enormissimis.
- 18 Vis corpori non infertur persuasio-
nibus.
- 19 Textus in l. 1. §. persuadete, ff. de ser-
vo corrupt. explicatur.
- 20 Regula leg. 1. in fin. ff. de pœn. do-
cens, quod luat in corpore, qui non
habet in ære, loquitur de pœna ex-
tra ordinem.
- 21 Fraus facta judicio, & judici, exaspe-
rat pœnam, sed non adeo ut ad mor-
tem extendatur.
- 22 Fraus facta post delictum consumma-
tum, novum crimen est, pœna sepa-
rata puniendum.
- 23 Pœna doli, & fraudis, separati ab alio
crimine, arbitraria est.
- 24 Judex relaxans fidejussoribus reum in-
debitè, teneatur ad pœnam, quâ ipse
tenebatur.
- 25 Pater rei machinans fraudem puniri
potest.
Exemplum memorabile in viro illustris-
simo. ibidem.
- 26 Deciso Aula.



UIDAM filiusfamilias accu-
satus de stupro illato virgi-
ni, æqualis conditionis, (ne-
que aspernandæ nisi ex pau-
pertate) seductæ blanditiis,
& persuasionibus, sub promissione nup-
tiarum, relaxatus fidejussoribus fuerat
in visitatione carceris. Hujus gratiæ
sive occasionis comam arripiendo; pa-
tre,

- tre, ut ferebatur, instigante, cum alia
matrimonium celebravit: & per fide-
jussores ad carcerem restitutus, de frau-
de noviter accusatus fuit, dubitabatur
qua pœna esset plectendus.
- 2 Et suppositis his quæ latè tradidimus
controv. 51. ex n. 2. nempe pœnam sim-
plicis stupri hodie arbitriam esse, juxta
communem praxim, & æquitatem ca-
nonicam: ita ut dotet, vel ducat, & si du-
cere neque dotare nolit, vel non possit,
corporali pœna afficiatur. Nihilominus
pœna capitali puniendum esse reum ac-
cusatrix contendebat ex pluribus. Pri-
mo quia stuprum ab ipsa passum violentum
erat, quia idem est cogere, vel vim in-
ferre, quam blanditiis, atque fraudibus
persuadere; imò plus, ut docet Ulpianus
in lege 1. §. persuadere, ff. de servo corrupt.
ibi: Persuadere autem est plus quam cogere,
compelli, ac cogi sibi parere, ubi Dionys.
Gothofred. scicè subjungit: qui persua-
det impellit, atque cogit sibi obtemperare.
Plus est etiam persuadere servo aliquid
mali, quam compellere ad malum, & cogere:
hoc enim casu servus animo innocens
esse potest: imò est, quia vi cogitur, priori
casu profusus corruptus est. Melior ad rem
Text. in l. 1. tit. 19. p. 7. ad fin. ibi: e aquel-
los que traen esta manera, mas iervan que
si lo fiziesen por fuerça. Loquitur namque
noster Aphonius sapientissimus, de cor-
ruptentibus sanctimonialis, & alias ho-
nestas feminas doli, suasionibus, & blā-
diis, docet quod plus peccant, ac si ad-
hibita vi peccassent. Ex quo plures in-
ferunt quod similes deceptores virginum
teneantur pœna stupri violenti: sic te-
nuerunt Angel. de malef. verb. the hai
adulterato, n. 56. Alberic. de Roat. in l.
1. §. ult. ff. de extr. crim. n. 1. Caccia.
Lup. in l. si qua illustris. n. 16. vers. & si
pecunia, C. ad senat. Consul. Orphician. Car-
ter. in pract. crimin. tit. 3. de homicid. &
assassin. §. circa igitur quartum, num. 7.
idem Alberic. in l. raptos, C. de Episcop.
& Cler. n. 3. vers. secundo casu. Tiber. De-
cian. tract. crim. lib. 8. cap. 15. num. 7.
Matth. de Afflict. in Constit. si quis rapere
not. 2. q. 3. num. 9. Foller. in pract. 1. q. 3.
n. 16. Baiard. ad Clar. in §. stuprum n. 38.
Menoch. de arbitrar. q. 288. n. 10. cum
segg. Anton. Gomez, in l. 80. Taur. n. 10.
Dominus Gregor. Lopez, in d. l. 1. glosi
2. & 3. pluribus relatis Matth. Berlich.
6 pract. cabil. part. 5. concl. 43. num. 37. Ant.
Matthaus, de criminibus ad lib. 48. ff. tit.
3. c. 5. n. 8. Sed stuprum violentum pœna

ultimi supplicii in toto orbe puniatur, ut
pluribus probant Farin. in prax. q. 147.
ex n. 22. Caball. cas. 20. n. 12. & cas. 200.
ex n. 36. Ant. Matth. d. n. S. Berlich. d. con-
clus. 41. num. 29. & Benedic. Carpov.
in pract. crim. p. 2. q. 75. ex n. 2. Ergo ille
reus morti tradendus erat.

Secundò, quia dubitari non valet, quod 7
reus stupri, qui non habet in ære unde
puellæ dotem præbeat, neque potest
eam ducere, pœna corporali coercendus
est, ut dixi, d. contr. 51. n. 30 & hæc
pœna aggravanda est, quoties dolosè in
fraudem puellæ cum alia contrahit; nam
seclusa fraude, pœnam vitare non potest,
ut in terminis scripsit Berlich. d. part. 5.
Conclus. 38. num. 34. & d. conclus. 41. n. 58.
quem sequitur Carpov. dict. p. 2. q. 68.
num. 49. Ergo superaddito dolo, & frau-
de in præjudicium puellæ pœna augmen-
da est: Et cum pœna novissimè impo-
sita à jure civili sit sustigationis, & de-
portationis in eo qui neque ducere, neque
dotare potest, Text. in §. item lex Julia
de adult. in fin. de pub. jud. ubi Joan. Fab.
plur. Far. d. q. 147. n. 6. Ant. Matth. d. c. 5.
num. 8. in princ. Berlich. d. concl. 38. n. 5.
Carpov. d. 2. part. q. 69. n. 3. cum seqq. 9
Quod de jure nostro Hispano pariter
procedit, ut dixi d. contr. 51. num. 6. per
Text. in l. 2. d. tit. 19. part. 7. Clarè seque-
batur reum puniendum acerbius, quam
pœna verberum, & remigii, quæ suc-
cessit loco deportationis, ut alibi dixi 10
Tertiò, quia fraus, & doli hujus rei
non solum præjudicium intulerat accu-
satrici, verum etiam, judicio, & judicij,
cujus auctoritas sprete remanserat, &
elusus effectus sententiæ, juxta commu-
nem praxim, & æquitatem canonicam
ferendæ: hoc est, quod dotet aut ducat,
Quia, ut dixi, filiusfamilias erat, & ni-
hil habebat in bonis, ex quo dos solvi
posset. Pœnam ducendi in uxorem puellâ
stuprum passam ad executionem perducere
non poterat; ob quod dum pœna cor-
poris afflictiva non imponeretur, senten-
tia remaneret elutoria, judicium frustra-
neum, & auctoritas judicis vana. Ex qui-
bus clarè sequebatur, quòd pœna acerba
puniendus erat, quia malitiis nunquam
est indulgendum, ut docet Celsus, in leg.
in fundo 38. ff. de rei vindicat. cum aliis
pluribus congestis à Mario Giurba, ob-
servat. 17. n. 4. & latius observ. 42. n. 4.
Indulgeretur utique, si pœna ordinaria
stupri tantummodò plecteretur; nam
hanc debebat ex simplici stupro per
eum

eum patrat. At quando intervenit fraus & dolus specialis, stupri pœna exten-
 12 tenent Baldus, in d. l. raptoris, Cod. de
 Episcop. & Cler. Angel. ubi prox. num. 55.
 Ludov. Roman. singular. 531. Jacob.
 Menoch. de arbitrar. cas. 410. num. 111.
 Caballus, resol. crim. cas. 98. num. 8. Ne-
 que ex hoc acerbitas iniqua sequeretur
 extendendo arbitrium ultra rationem
 juris, quia primæ pœna à jure civili
 imposita pro eo crimine mortis est, ut
 probat Text. in d. l. §. fin. ff. de extraor-
 din. crim. cum aliis traditis supra d. contr.
 51. num. 2. Non inquam hoc est exten-
 dere pœnam, sed eam ratione postulan-
 te restituere ad pristinum statum, vel
 eam augendo ex circumstantiis aggra-
 vantibus, iuxta regulam Text. in l. aut
 facta, ff. de pœn. Quod specialiter fieri
 posse docent plures relati à Berlich. d.
 conclus. 38. num. 100. cum seqq.
 Sed his non obstantibus pœna extra-
 13 ordinaria puniendum esse hunc reum
 Aula decrevit. Quia, ut plenè probavi-
 mus d. contr. 51. ex n. 4. communi Do-
 ctorum calculo, & praxi universali ro-
 tius orbis Christiani, receptum est quod
 pœna stupri sit arbitraria, ob quod an-
 tiquata prorsus reperitur dispositio d. l.
 1. §. final. ff. de extraordin. crimin. Et licet
 fateamur pœnam stupri violenti esse
 ultimi supplicii, conclusio ista procedit
 tantum, quando vis illata fuit corpori, ut
 tenuerunt Bart. in d. l. 1. §. fin. ff. de extr.
 crim. Alex. consil. 229. n. 11. lib. 2. & con-
 sil. 165. num. 2. vers. Bartolus respondet,
 l. 7. Bostius, de coit. damnat. n. 66. Baiard.
 sibi contrarius ad Clar. in §. adulterium,
 n. 71. Farin. dicit. q. 141. n. 105. Tuschus,
 litt. S. concl. 710. n. 3. Berlich. d. concl. 41.
 n. 38. Petr. Caball. d. cas. 98. ex n. 9. Ant.
 Mat. d. n. 3. in princ. Carpz. d. q. 75. n. 11.
 Et ratio est manifesta, nam à communi-
 ter contingentibus, puellæ omnes quæ
 hanc labem deplorant, dolis, persuasio-
 14 nibus, atque vanis promissis decipiun-
 tur, ut quotidiana experientia demon-
 strat, & sic omnes stupra committen-
 tes capitaliter essent plectendi, quod
 absurdum esset. Et licet negari non pos-
 sit, quod hic reus dolosè, & fraudulenter
 15 ultra modum se gesserat: hoc sufficiens
 visum fuit ad pœnam augendam, citra
 mortem tamen, iuxta mensuram facino-
 ris, ut in simili tradit Vincentius de
 Franquif. decis. 333. num. 5. quem sequen-
 16 ter fuit Petrus Caball. ubi prox. Nam in
 specie illius decisionis, barbitonsor qui

uxorem habebat, puellam virginem de-
 cepit, sub colore matrimonii, & pœnam
 capitis Senatus revocavit, eo ad remi-
 gium perpetuum condemnato. Quare in
 nostra specie dum puella decepta appa-
 rebat sub eadem promissione, postquam
 reus cum alia contraxit, impeditus re-
 mansit adimplendi promissa, non secus ac
 si à principio uxorem habuisset: & simili
 pœna esset puniendus, nisi minor, vi-
 17 ginti quinque annorum reperitur, cui
 pœna semper mitigari debet, dum enor-
 missima crimina non commiserit, ut plu-
 ribus probavimus, contr. 8. n. 5. cum seqq.
 Neque his obstantibus argumenta in
 18 contrarium adducta. Non primum, nam ut
 dixi n. 13. stuprum violentum cui de-
 betur pœna ultimi supplicii, solum est
 illud, in quo vis illata est corpori, de
 quo in nostra specie nihil apparebat. Et
 dispositio Text. in d. l. 1. §. persuadere,
 ff. de ser. corrupt. non potest procedere in
 puella stuprum passa, quia edictum de
 seruo corrupto latum fuit in eos qui ser-
 vos alienos deteriores, quoad mores
 faciunt, non autem quoad corpus, quia
 hoc pertinet ad legem Aquilianam, ut ex
 19 l. 2. & aliis seqq. eodem tit. resultat: cor-
 ruptio namque morum non fit nisi ani-
 mus corrumpatur, quod persuasionibus
 efficitur. Ob quod non est mirum quod
 Ulpianus in hoc Textu doceat, persua-
 dere esse plus quam cogere; nam ut no-
 rat Gothofredus, ibid. servus qui vi co-
 gitur, innocens animo remanet; qui ad
 malum suadetur, animo corrumpitur, &
 deterior moribus remanet. At in iudicio
 criminali stupri, non de animo, sed de
 corpore puellæ corrupto tractatur, & sic
 requiritur vis illata corpori, ut violentum
 dicatur. Et Text. in l. 1. tit. 19. p. 7.
 loquens de suadentibus, & contrumpen-
 20 tibus virgines Deo consecratas, non po-
 test extendi, tanquam dispositio pœ-
 nalis, ad alias virgines, quarum corruptio
 non est ita enormis.
 Neque obstat secundum; nam regula
 de luendo in corpore, qui non habet in
 ære, expressè loquitur de pœna extraor-
 dinaria, ut docet Ulpian. in l. 1. ad fin. ff.
 de pœn. ubi comm. Doct. quorum aliquos
 retuli, d. con. 51. n. 31. Quia nulla propor-
 tio reperiri potest inter pecuniam, in
 cuius locum subrogatur pœna corporalis,
 & vitam hominis, ut scitè dixit Ant.
 Mat. de crim. ad l. 7. ff. tit. 1. c. 2. n. 6. & ra-
 tionem concludentem reddit; nempe li-
 berum corpus nullam recipere æstimatio-
 nem, Text. in l. 1. ff. si quad. paup. sec. is. die.
 Nec

CONTROVERSIA LVIII.

De prohibito concubinato, & pœna legi-
 bus nostris imposita.

SUMMARIUM.

- 1 Concubinitus de jure civili Romanorum toleratus, non permisus esse solebat.
- 2 Concubinitus eo jure solum celibi toleratus.
- 3 Pellicibus conjugatorum ara Junonis prohibita fuit lege Numæ.
- 4 Concubina tolerabantur inter Hebræos.
- 5 Concubina Hebræorum, aliquid de ratione uxoris libabant.
- 6 Concubinarum, & uxorum differentia inter Hebræos.
- 7 Concubina Hebræis tolerata, non utilitè vacarent, sed procreationi liberorum.
- 8 Uxores plurimas habere Hebræos permisum fuit, & quare.
- 9 Sed ista dispensationes, cessante lege scripta, cessarunt.
- 10 Singulas uno tempore habere uxores fidelibus in lege gratia permisum.
- 11 Ratio disparitatis, temporum distinctio.
- 12 Secunde nuptiæ vivente prima uxore, nunquam permittenda.
- 13 Concubinitus à jure Canonico nunquam toleratus, neque permisum.
- 14 Text. in cap. solet. 32. quest. 2. expenditur contra interpretationem Benediccti Carpzovii.
- 15 Concubinae pariter tolerata tempore Imperatorum.
- 16 Text. in leg. si qua illustris 5. C. de sen. conf. Orphi. expenditur.
- 17 Concubina, animi sola mutatione fiebat uxor.
- 18 Filii, ex concubinato suscepti, illegitimi sunt.
- 19 Filii illegitimi incapaces capiendi ex testamento patris.
- 20 Et matris exstantibus legitimis.
- 21 Filii legitimi per subsequens, capiunt ex bonis utriusque parentis.
- 22 Dispositio d. l. si qua illustris, comprehensa in §. sui autem, vers. nec non inst. de heredit. quæ ab intest.
- 23 Filii habitii ex concubinato, neque patri succedunt absolute, neque matris, si illustris sit.
- 24 Concubinitus tolerantia abrogata fuit jure novissimo.

21 Nec tertium argumentum relevat, quia fraus facta iudici, vel iudicio non est sufficiens ad exacerbandam pœnam usque ad mortem; quia in effectu est qualitas extrinseca superveniens delicto jam perfectò, quæ ejus naturam mutare non poterat: seu verius novum, & separatim crimen diversa pœna puniendum, quæ nunquam mortis esse potuit.

22 Nam si ex injuria facta iudici pensandum est, quanti ea res est nomine pœnæ debebatur, Text. in leg. unie. ad fin. ff. si quis jus dic. non obtem. si ex dolo & fraude omnino separata ab stupro, quod jam consummatum erat, pœna arbitraria extra ordinem debuit puniri, Text. in leg. 1. & 3. ff. de crimin. stellionat. de jure nostro Text. in leg. 7. & 12. tit. 16. part. 7. docent Corneus, consil. 179. numero 6. lib. 4. Anton. Gomez, var. lib. 3. cap. 7. ad fin. D. Greg. Lopez, in d. leg. 12. gloss. 1. & 2. Tiber. Decian. tract. crim. lib. 1. cap. 4. num. 8. & 9. Farinac. in pract. quest. 19. numero 34. & quest. 87. num. 67. Imò acerbitas pœnæ ex fraude & damno puellæ subsequuto, imminet iudici reum si de jussoribus relaxanti, ex indubitata decisione Textus, in leg. 10. tit. 29. part. 7. ubi Greg. Lopez. Neque novum esset, si Patri hæc machinanti, imputaretur, exemplo desumpto à prudentissimo Rege ac Domino nostro Philippo II. qui non solum Federicum Toletanum severissimè tractavit, verum Patrem Ducem Albanum de republica bene meritum ob præsumptam cooperationem, in Arcæ captivum diù retinuit, non obstantibus intercessionibus Pontificis, ac cæterorum Principum totius Europæ, ut post alios novissimè refert P. Ossorio, de gestis Ferdinandi Toletani, lib. 8. in princ.

25 Ex his igitur Aula reum condemnavit ad dotandam competenter puellam, & ad relegationem in Arcem Africa per decennium. Neque Pater à pœna exemptus fuit, nam ut filio indultum consequi posset, dotem puellæ numeravit, filiumque immatrem luxit, Deo demonstrante severitate pœnæ peccati malitiam: ita pronuntiatum, die 3. Decembris anni 1665.